

Samhandling

Trøbbel i grenseflatene – Mind the gap!

Partnerskap for inkludering og ung deltakelse

Porsgrunn, 30.9.2021

Inger Lise Skog Hansen

Inger Lise Skog Hansen,
Ragnhild Steen Jensen og Tone Fløtten

Trøbbel i grenseflatene Samordnet innsats for utsatte barn og unge

Fafo-rapport
2020:02

Inger Lise Skog Hansen,
Ragnhild Steen Jensen and
Helle Cathrine Hansen

Mind the gap!

Nordic 0–24 collaboration on
improved services to vulnerable
children and young people

Final report from the
process evaluation

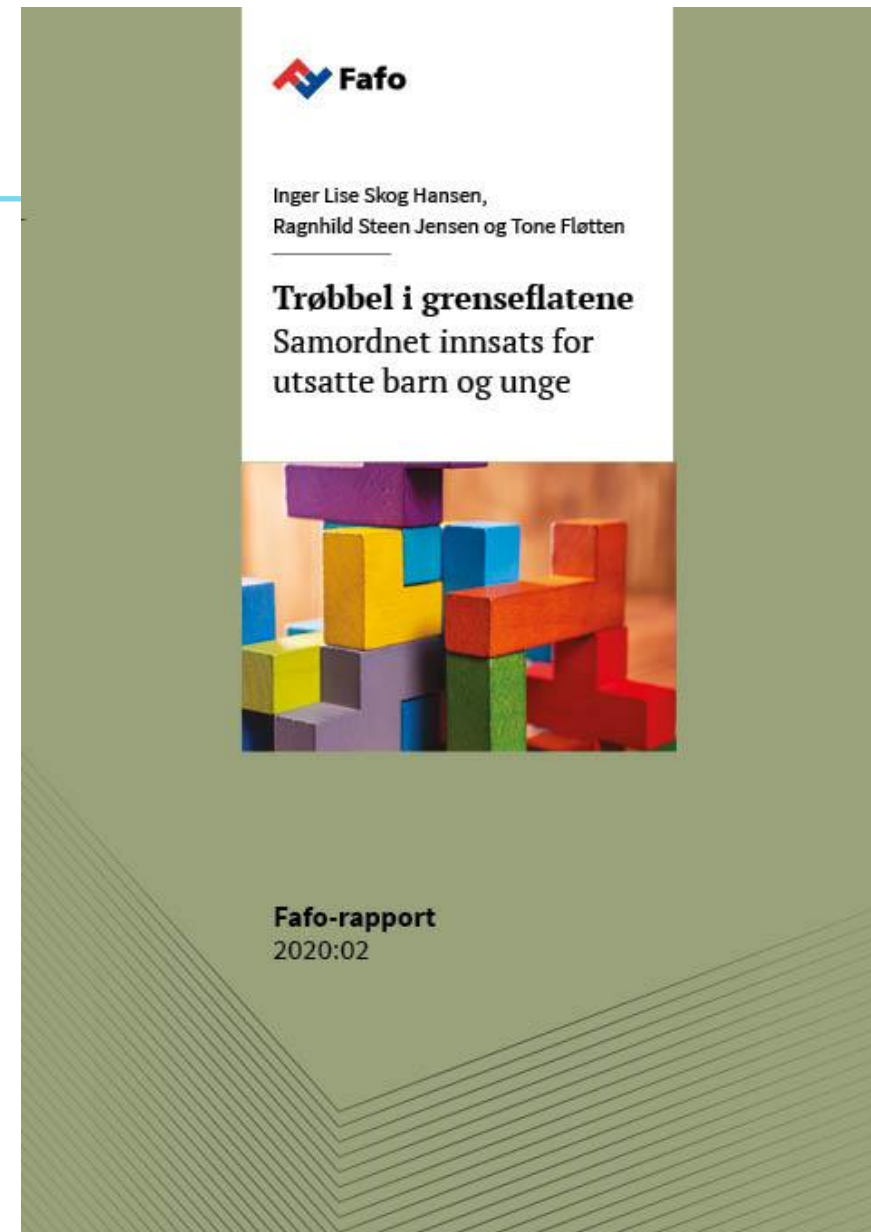
Fafo-report
2020:21

Behov for mer helhetlig innsats

- Bekymring for utsatte barn og unge, særlig unge som ikke gjennomfører utdanning, utenforskap.
- Velferdsstaten strever i møte med sammensatte behov (komplekse behov eller komplekse systemer?).
- Tverrsektorielt samarbeid er nødvendig for å kunne gi sårbare barn og unge et sammenhengende oppfølgingstilbud og kvalitativt bedre tjenester.

- Å tilrettelegge for mer samordnet innsats om utsatte barn og unge er høyt på den politiske dagsorden i mange kommuner.
- Et innovasjonsområde med et omfattende utviklingsarbeid for å tilrettelegge for mer samarbeid, tidlig identifisering og helhetlig oppfølging

Gjennomført tiltak siste fem år...

	ja	Nei	Vet ikke
Innført nye tiltak for å fremme mer helhetlig oppfølging av utsatte barn og unge	43 (91%)	4 (9%)	0
Organisert dere på ny måte for å fremme bedre samarbeid mellom tjenester / etater	40 (85%)	7 (15%)	0
Innført nye tjenester for å fremme samarbeid mellom ulike tjenester og aktører på oppvekstfeltet	31 (66%)	15 (32%)	1 (2%)

1. Betydningen av å sette barn og unge i sentrum.
2. Betydningen av en helhetlig tilnærming.
3. Betydningen av å ta på alvor at tjenesteapparatet er fragmentert.

Inger Lise Skog Hansen,
Ragnhild Steen Jensen and
Helle Cathrine Hansen

Mind the gap!

Nordic 0–24 collaboration on
improved services to vulnerable
children and young people

Final report from the
process evaluation

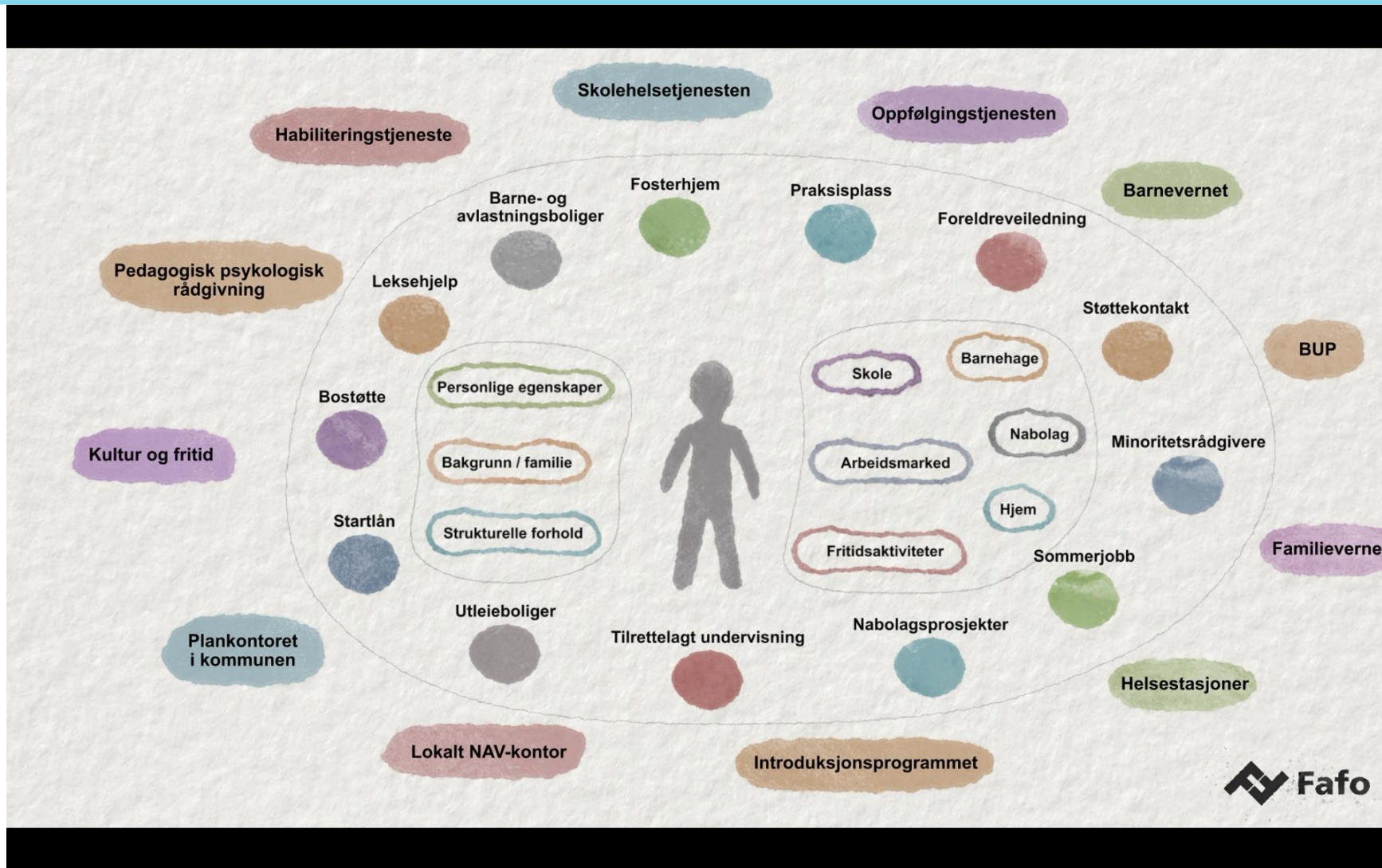
Fafo-report
2020:21

Innovasjon på tre nivåer

- Den brede oppvekstpolitikken for sosial inkludering.
- Tilrettelegge organisatorisk for bedre samarbeid og samordning mellom sektorer, forvaltningsnivåer og mellom tjenester.
- Direkte relasjon mellom bruker og tjenestene – tilnærming, brukerorientering, medvirkning.

Barn og unge i sentrum

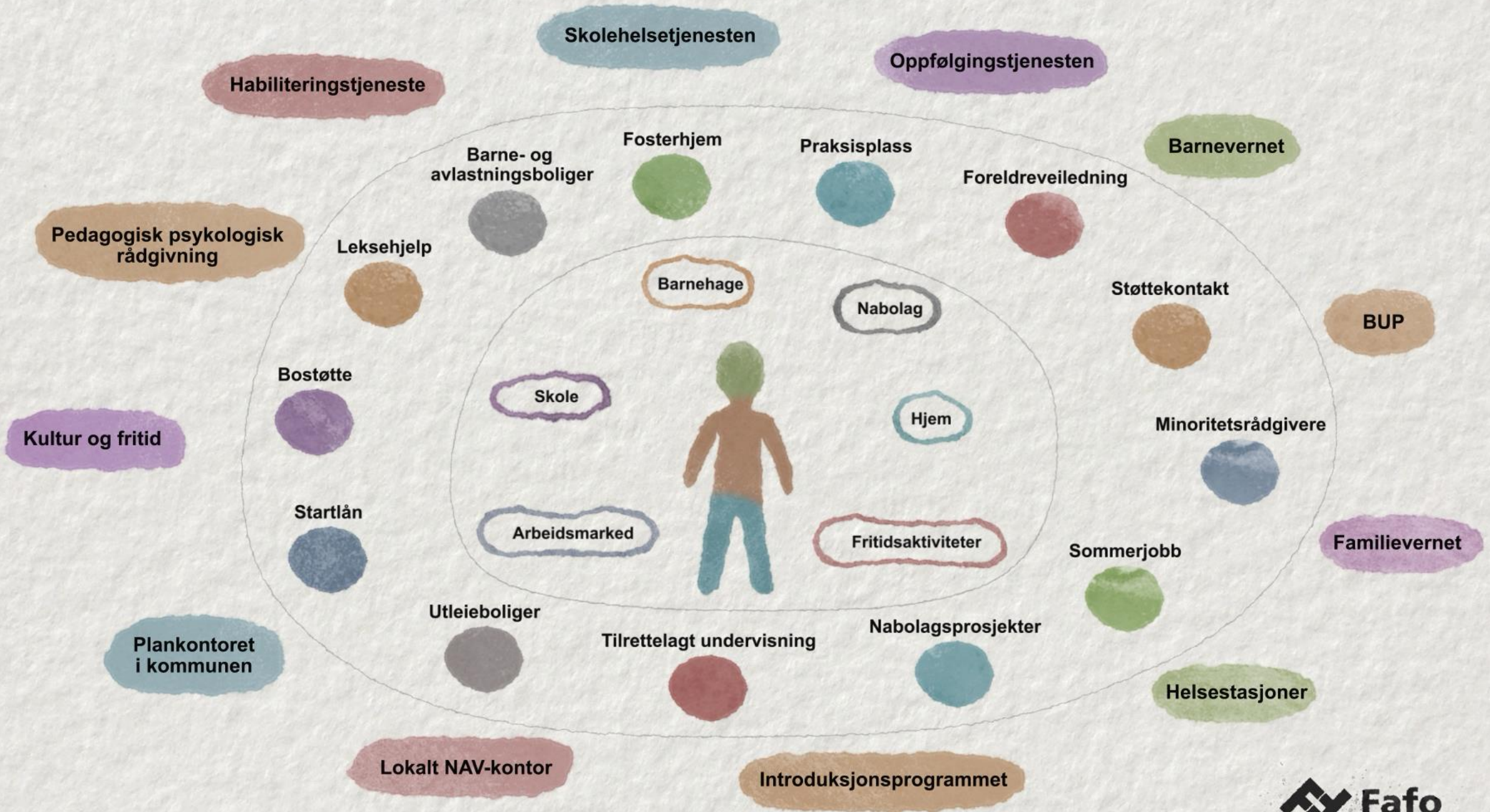

Holistisk tilnærming

- Se individet som et «helt menneske» i en sammenheng (kontekst).
- Relasjonelt og ressursorientert.
- Frigjøre seg fra generaliserte kategorier / forutinntatte ideer.

Grenseflatene åpner for glippsoner

«Når tjenestene ikke klarer å samarbeide kan det få alvorlige konsekvenser for barn. (...). I alle sakene utvalget har sett på har flere tjenester vært involvert i barnet eller familien. Det kunne være barnevern, skole, barnehage, helsevesen, politiet, PPT-tjenesten, flyktningetjenesten i kommunen, krisesenter og familievernkontor. Manglende samarbeid har i sakene blant annet ført til at viktig og nødvendig informasjon har gått tapt, og at **barn ikke har fått den hjelpen de har hatt behov for, tidlig nok.**»

NOU 2017:12, Svikt og svik: 88-89

Hvorfor samordning?

- Tette hull i systemet (sammenheng i grenseflatene)
- Tidlig innsats (tidlig i forløp).
- Mer helhetlig og effektiv oppfølging.
- Fra symptomlindring og bistand på enkeltområder, til mer helhetlig oppfølging for bedre livsmestring og sosial inkludering.

Bryte med institusjonell logikk

Utfordringer med tidlig identifisering fordi

	N
Manglende kjennskap i tjenestene til hva andre tjenester/aktører i kommunen kan bidra med for barn og unge med ulike utfordringer	35
Manglende oppmerksomhet i tjenestene om å identifisere bekymringsfulle forhold som kan indikere at barn og unge opplever problemer på ulike områder	19
Manglende etablerte rutiner for å melde bekymring til riktig instans	19
Begrensninger i lovverket knyttet til samhandling, for eksempel håndtering av taushetsplikt	17
Manglende ressurser	10
Manglende kjennskap til ansvar for å melde bekymring når man observerer at barn og unge har utfordringer som tilsier behov for bistand fra andre tjenester	7
Kommunen har ingen utfordringer med tidlig identifisering av barn og unge	1
Ingen av disse alternativene gjelder for min kommune	1

Utfordringer med samordnet innsats

	N
Manglende oppmerksomhet i tjenestene om å følge opp behov som ikke vurderes som innenfor eget ansvarsområde	25
Manglende kjennskap i tjenestene til hva ulike profesjoner og tjenester kan bidra med i oppfølging av utsatte barn og unge	22
Ingen har et tydelig ansvar for å koordinere tjenester til brukerne	19
Manglende etablerte systemer og rutiner for samordnet innsats	16
Begrensede ressurser til å inngå i samarbeid med andre tjenester dersom dette ikke direkte angår brukere som enheten har et tydelig ansvar for å følge opp	12
Manglende oppmerksomhet på ledernivå om behovet for samordning og samarbeid	9
Manglende felles møtepunkter/arenaer for samarbeid mellom tjenestene	8
Regelverk, taushetsplikt	6

Utfordringer i grenseflatene

- Mangel på relasjonell kapasitet og kompetanse
  - Manglende kjennskap til hva andre tjenester og profesjoner i kommunen kan bidra med, hvilken kompetanse de har.
  - Manglende oppmerksomhet om helhetlige behov og vegring mot å ta ansvar for koordinering.
  - Begrensede økonomiske ressurser kan medføre begrensninger for samarbeid.
- Nye strukturer er ikke tilstrekkelig.
  - Jobbe med tilnærming, samarbeidskultur og praksis.

Det vanskelige samarbeidet

Mind the gap!

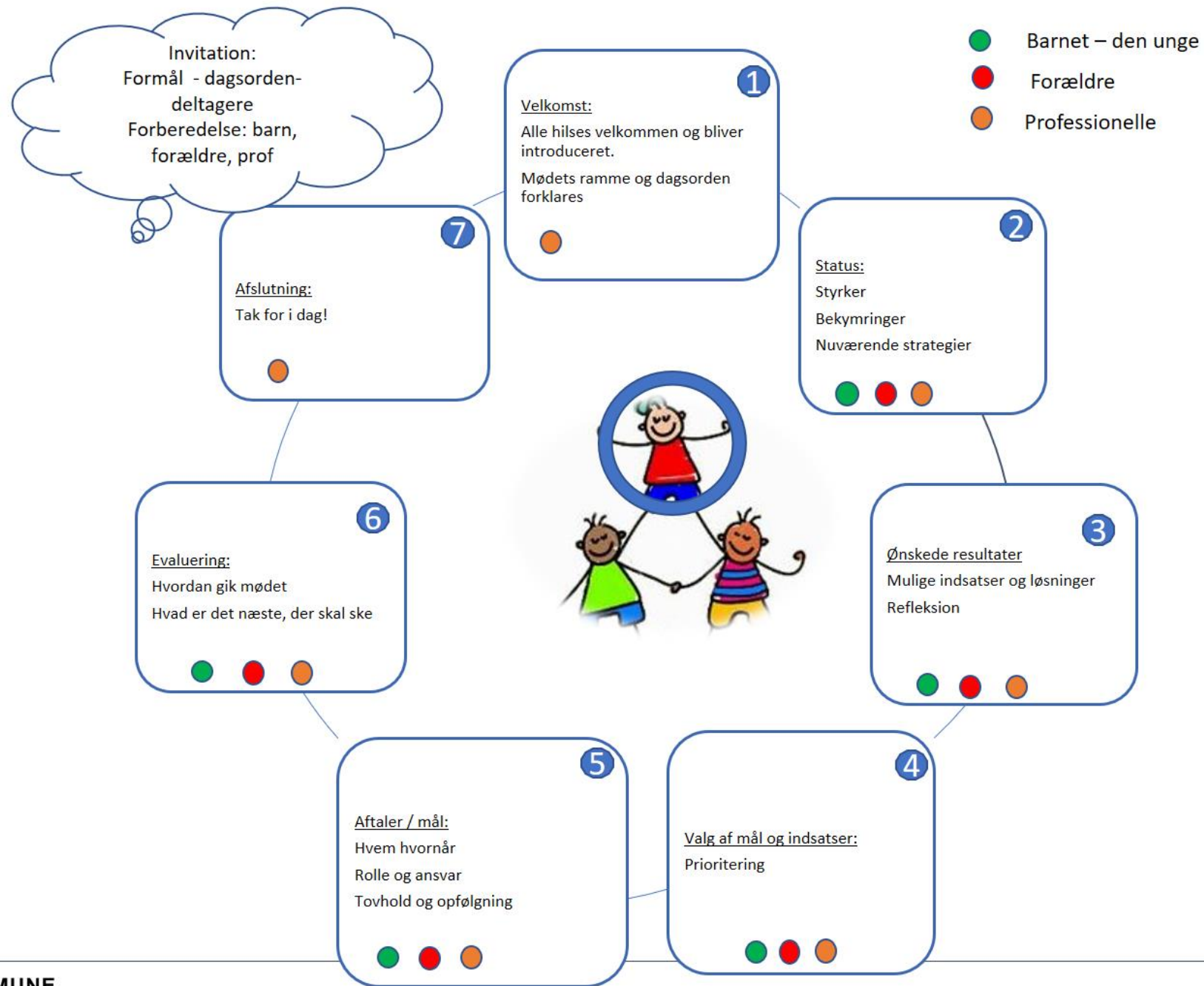

- Relasjonell kapasitet og kompetanse.
- Kjennskap til andre tjenester og fagfolks kompetanse og oppgaver.
- Anerkjennelse av andre tjenestesteders kompetanse og verdi for å løse oppgaver.
- Relasjonelle ferdigheter (andre fagfolk og i møte med barn, unge og familier)

Relasjonelle vendingen

- Relasjon mellom tjenesteutøvere på tvers av profesjons- og sektorgrenser.
- Relasjon mellom den det gjelder og omgivelsene han eller hun inngår i.
- Relasjon mellom fagpersoner og barn/unge/foresatte.

Ulike tiltak

	Ja	Nei	Vet ikke
Etabl. tverrfaglige team eller andre ordninger med f.eks. tverrfaglige møter for å gi helhetlig oppfølging til barn og unge med sammensatte behov	45(96 %)	2 (4%)	0
Etablert faste ordninger for at ulike tjenester på oppvekstfeltet møtes en eller flere ganger i året	44 (94 %)	2 (4%)	1 (2%)
Etablert rutiner for at skolen samarbeider med andre tjenester knyttet til elever med sammensatte utfordringer / behov for tjenester	41 (87%)	2 (4%)	4 (9%)
Organisert de fleste tjenester på oppvekstfeltet under samme tjenesteområde / kommunalsjef	34 (72%)	13(28%)	0
Sørget for at flere profesjoner enn lærere og helsesykepleier har arbeidssted i skolen slik at skolen kan gi mer tverrfaglig oppfølging.	29 (62 %)	12 (26%)	6 (13%)

Innspill til bedre tverrsektoriell innsats

- utvikling av en felles oppvekstplan eller felles plattform i kommunen for samordnet innsats på oppvekstfeltet
- utvikle felles holdninger til arbeidet
- samle oppvekstfeltet under én ledelse
- ha felles ledermøter for alle etats-/tjenesteledere på oppvekstfeltet
- utvikle en felles modell i kommunen for arbeid med helhetlig oppfølging av målgruppen
- etablering av team som samler ulike tjenester og profesjoner som er relevante for oppfølging av ulike grupper
- samarbeid mellom ulike etater/tjenester (og forvaltningsnivåer) om opptak til ulike tiltak eller tilbud (et eksempel var pakkeforløp innen psykisk helsevern for barn og unge)
- faste tverrfaglige møter i barnehage og skole
- modeller for tidlig og forebyggende innsats overfor utsatte barn og unge, her er eksempelvis både Stangehjelpa og Oslohjelpa nevnt eksplisitt

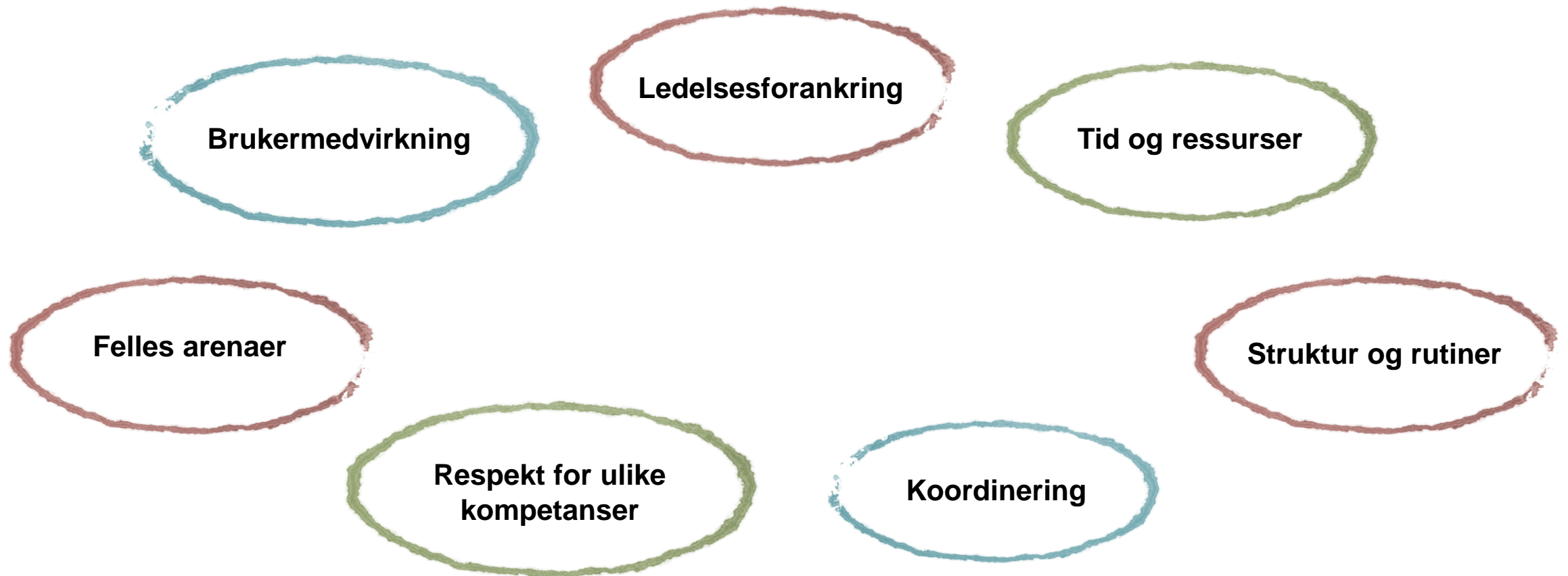

Lav terskel og helhetlig oppfølging

- Integrering av tjenester
- Betydningen av fellesarenaene
- Strukturer for samarbeid og involvering.
  - Økonomisystemer for samhandling og innsats på tvers.
  - Regelverk for informasjonsdeling.

Hva skal til for å lykkes med samordning?

Dele informasjon

Utvikle felles problemforståelse

**Unngå å svekke
andres måloppnåelse**

Utvikle felles plan/tiltak

Vi må se de samme problemene

Utvikle felles problemforståelse

Vi må trekke i samme retning

**Unngå å svekke
andres måloppnåelse**

Vi må jobbe sammen

Utvikle felles plan/tiltak

Joint mindset

- Betydningen av en felles problemforståelse og anerkjennelse av behovet for samhandling for å nå felles mål.
- De andres bidrag kan gi en merverdi, sammen kan vi oppnå noe mer og noe annet.
- Ledelsesforankring.

Innovasjon på tre nivåer

- Den brede oppvekstpolitikken for sosial inkludering.
- Tilrettelegge organisatorisk for bedre samarbeid og samordning mellom sektorer, forvaltningsnivåer og mellom tjenester / ansatte.
- Direkte relasjon mellom bruker og tjenestene – tilnærming, brukerorientering, medvirkning.

Ikke en ferdig fasit

- Lokal forankring av utviklingsprosesser
- Bred involvering - felles problemsforståelse for å utvikle nye løsninger.

